

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 914/1, донетом на седници одржаној дана 9. 4. 2026, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда мр Весне Ј. Смиљанић Рангелов под насловом *Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.*, урађену под менторским руковођењем проф. др Бошка Сувајџића, редовног професора.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Данијела Петковић

Звање: научни саветник

Ужа научна област: Српска књижевност, Народна књижевност

Датум избора у звање: 26. 2. 2025.

Установа на којој је запослен: Институт за књижевност и уметност у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Зорица Несторовић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Српска књижевност

Датум избора у звање: 7. 12. 2016.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Ана Јаковљевић Радуновић

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: Русистика, Руска књижевност

Датум избора у звање: 28. 10. 2025.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Весна (Јован) Смиљанић Рангелов	
Датум и место рођења:	7. 12. 1977, Нова Варош	
Наслов мастер рада:	<i>Женско тело у стваралаштву Данила Хармса и Александра Веденског</i>	
Датум одбране мастер рада:	13. 12. 2011.	
Установа где је одбрањен мастер рад:	Филолошки факултет Универзитета у Београду	
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	Руска књижевност	

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

„Проблеми превођења околионализма на примеру песме О. Е. Мандељштама *Чернозем*”.
Примењена лингвистика 25 (2024): 171–188. (ISSN 1451-7124)

„Значај сакупљања и проучавања збирки језичких иновација у детињем језику“. У: *Нове речи у говору деце и младих*. Зборник радова. Ур. Рајна Драгићевић, Дејан Ајдачић. Београд : Алма : Филолошко друштво Речи, 2024. 11–39.

Речник детињих речи и израза. Службени гласник, 2024.

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације *Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.* је функционална и типолошка анализа елемената јужнословенског

фолклорног наслеђа у периоду „златног века“ руске поезије, на фону културних епоха руског романтизма и реализма, као и у контексту актуализације „источног питања“ и с њим повезаних историјских и политичких дешавања на Балкану. Међу руским песницима 19. в., од Пушкина до Тургењева, одабрано је тринаест аутора у чијем се стваралаштву препознају реминисценције на историју, културу и усмену традицију Јужних Словена. Грађа је обухватила 35 поетских остварења.

Основни истраживачки циљ је утврђивање континуитета присуства јужнословенских фолклорних мотива у руској поезији 19. в., по узору на Пушкинову стваралачку концепцију, систематизација ових мотива, дефинисање принципа њихове употребе и одгонетање њихове симболике. Кроз испитивање улоге ових елемената у поезији појединих руских песника, циљ је такође и додатно осветљавање њихове поетике, стваралачких принципа и идејног слоја њиховог песништва у односу на главне књижевне правце епохе и историјско-политички моментум. Утврђивање присуства истих фолклорних мотива у руској књижевности поменутог периода имплицира и посредну намеру истраживања да се боље осветле утицаји, књижевни додири, путеви преноса и трансформације мотива и идеја, као и комплексне и важне релације руске и српске културе.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Полазиште за истраживања јужнословенског фолклорног наслеђа у руској поезији 19. в. формулисано је у пет главних хипотеза које се у раду проверавају и потврђују.

Прва се односи на доминацију ослободилачке тематике у руским песмама које баштине јужнословенске мотиве. Имајући у виду бурна историјска дешавања на Балкану током читавог 19. века, актуализацију „источног питања“, покушаје Јужних Словена да збаци турски јарам, миграције на исток након пропасти устанка и директне контакте са устаницима, затим значајну улогу Русије у подршци братским народима и усмеравању ратних збивања, као и тежње руске јавности да се на културно-политичком плану спроводе идеје панславизма, очекивано је да интересовање руских песника буде усмерено на ову тада актуелну проблематику.

Хипотеза о естетској трансформацији наглашава да преузимање фолклорних мотива није романтичарско опште место, нити је механичко, декоративно, подражавајуће, већ да се фолклорни елементи укључују у стратегију хотимичног увођења јужњачког слободарства и енергије у руску поезију.

На ову хипотезу наслања се и следећа – о идеолошкој инструментализацији јужнословенских фолклорних мотива. Функционализација асимилованих мотива продужује се у правцу поткрепљивања словенофилског покрета и ширења идеја панславизма, при чеми се ови мотиви посматрају као симболички обрасци.

Четврта хипотеза односи се на континуитет преузимања поменутих мотива током читавог 19. в., од Пушкина до Тургењева, при чему се уочава еволутивни лук који подразумева промене од романтичарских остварења, преко оних блиских словенофилским идејама, до реалистичких и политички ангажованих песама.

Последња хипотеза говори о утицају романтизма југа на руску књижевност у контексту жанровских иновација насталих укључивањем мотива српске епике у руску поезију, што је нарочито видљиво у Пушкиновом стваралаштву, где је резултирало формирањем специфичних поетских облика, који комбинују одлике српског и руског поетског израза.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На уводним странама дисертације најпре се нотира временски оквир изучаване грађе, коју сачињава 35 поетских остварења 13 песника из периода тзв. „златног века“ руске поезије, и објашњава мотивација испитивања уплива јужнословенских фолклорних мотива у руску деветнаестовековну поезију кроз осврт на слична, не тако бројна истраживања утицаја јужнословенских фолклорних и поетских мотива на савремену руску поезију и прозу, и шире – на словенску књижевност. Тиме се већ на самом почетку наглашава намера не само за утврђивањем присуства поменутих јужнословенских мотива у руском литерарном стваралаштву, него и за успостављањем континуитета књижевноисторијских истраживања, чиме би се надоместиле многе непознанице о историјским, културним и књижевним контактима Руса и Срба у 19. в. У уводу су представљени и други циљеви рада, главни методолошки приступи, као и хипотезе које су у даљим истраживањима биле аналитички проверене. Наведен је и кратак преглед свих девет поглавља докторске дисертације.

Прво поглавље осветљава историјску и културноисторијску позадину српско-руских веза у 19. в. Прате се историјски токови и догађаји значајни за актуелизовање „источне кризе“ и „српског питања“ – руско-турски ратови, Наполеонова освајања, устанци на Балкану, миграције на исток, који су произвели политичке, дипломатске и војне, али и културне контакте Русије и јужнословенских области. Паралелно се испитују околности сусрета руског и западноевропског романтизма, буђење интересовања за фолклор, далеке културе, егзотични Балкан и прожимање растућег словенофилства с политичком идејом панславизма. Истиче се улога српских и руских културних посленика и инетелктаулаца у зближавању, кроз нотирање најважнијих контаката, сусрета и различитих облика сарадње, као што су књижевни преводи, дневничке и путописне белешке о јужним Словенима.

Аналитички део дисертације отвара поглавље о јужнословенским мотивима у Пушкиновој поезији. И овде се најпре полази од испитивања реалних околности које су могле пробудити интересовање великог руског песника за српску историју, културу и усмену традицију – важни моменти у породичној историји, директни сусрети с пребеглим вођама Првог српског устанка и Карађорђевог породицом у Хотину у Бесарабији, након слома устанка, сведочанства савременика о Вуковој делатности. Осим директних, испитују се и посредни путеви асимиловања јужнословенских мотива преко писама и српских књига у песниковој заоставштини или тада актуелних превода, књижевних и новинских написа о Карађорђу и српској борби за ослобођење с којима је Пушкин могао да дође у додир.

Полазећи од видљивог отиска словенског фолклора у стваралаштву Александра Сергејевича Пушкина 20-их година 19. в., у тзв. „кишињевском периоду“, тумаче се стихови песме „Карађорђевој кћери“ укрштањем верификованих теза о амбивалентном романтичарском јунаку и Пушкиновим идејно-филозофским преокупацијама у том периоду са потенцијално посредно инкорпорираним представама које долазе из писаних и усмених сведочанстава савременика о Карађорђу. Анализа овог периода проширује се и нотирањем два српска фолклорна мотива у *Евгенију Оњегину* (лексема вампир и традиционално обредно послуживање гостију слатком), при чему се мотивација проналази такође у директном контакту Пушкина са српским породицама у јужној Русији.

Историјски контекст као подлога за књижевно стваралаштво окосница је и следеће целине рада, о Пушкиновом упознавању с усменим бугарским наративима који су му послужили за изградњу лика хајдука Кирцалија у недовршеној песми. Пасаж о националном пореклу хајдука – бугарском или српском, доноси преглед најважнијих студија на ову тему, задржавајући се на најважнијим аргументима дугогодишње полемике, без претензија да се донесе коначан суд, што се поткрепљује чињеницом да почетком 19. века идеја о самосвојности нације тек почиње да оживљава.

Надовезујући се на тумачење Пушкинових стихова на полеђини записа посвећеног Ани Керн као одјеку српске епске песме о почетку буне против дахија, утврђује се не само рана инспирација српским фолклором, много пре „Песама Западних Словена“, него и постојање потенцијалног превода ове српске епске песме.

Преглед опуса Пушкинових дела у који су укључене српске теме завршава се најпознатијим и у овом контексту највише истраживаним „Песмама Западних Словена“, при чему се пажња усмерава на три аутентична Пушкинова поетска остварења у овом циклусу –

песме о Карађорђу, Милошу и недовршену песму о Менку Вујићу. Преглед бројних историјских и литерарних студија о овом познијем периоду Пушкиновог стваралаштва истиче заокрет од ранијих романтичарских стремљења ка епским, прозним и цикличним формама, задржавајући се највише на вајању лика трагичног, противречног протагонисте, али на реалном историјском фону. Окосница овог сегмента су и издвојени инкорпорирани стилски, метрички и мотивски усмени топоси (десетерац, мотив гуслара, архетип вука, побратимство и сл.), а истраживање се креће у опробаном плуралистичком комбиновању утврђивања прототипа, књижевних и историјских извора и избора мотива који су различито усмеравали Пушкиново стваралаштво 30-их година 19. века.

Следи поглавље о првим штампаним руским романтичарским песмама из 20-их и 30-их година 19. в. с бугарским мотивима – поеми „Љубав у затвору“ анонимног аутора и песми „Заробљеник“ П. Родивановског. Констатује се невелики уметнички домет, подражавање бајронове и пушкинове поезије кроз разрађивање типичних романтичарских слика и обрта у које се укључују поједини делови фолклорних сижеа о јунаку у тамници.

Четврти део дисертације веома је кратак и представља мали осврт на делатност декабристе, кнеза, официра и песника Одојевског и једну песму из његове заоставштине о словенским девојкама, симболима словенског уједињења, у којој се издвајају најважнији фолклорни мотиви и препознаје песниково добро познавање превода српске усмене поезије и њеног идеалтипског обрасца српске девојке.

На страницама посвећеним Александру Фомичу Вељтману направљен је свестан отклон, дигресија у правцу проширеног био-библиографског приказа живота и рада овог неправедно занемареног руског официра, историчара, етнолога, археолога, педагога, издавача и књижевника, зачетника епске фантастике у руској култури, с појашњењем да се на тај начин и нашој јавности надомешћује макар делић његовог опуса, будући да до данас још увек нема превода његових дела на српски језик. Потом се, као и у претходним поглављима трага за мотивима јужнословенског фолклора, сведеније у роману о Кошчеју Бесмртном, а детаљније у бајци у стиховима „Тројан и Ангелица“. Док је у првом случају доминантан већ помињани и за руске песнике ове епохе веома инспиративан фолклорни сиже о љубави заточеног јунака и ћерке поробљивача, као и упадљиво укључивање ликова који носе имена познатих историјских и епских српских ускока, у другом остварењу се уочава много више аналогија са српским усменим наративима (трансформисана уводна формула песме „Диоба Јакшића“, мотиви хијерогамије, затим гавранова и враних коња као весника несреће, смрт мајке од изненадне туге, предање о цару Тројану, као и упадљиво присуство јужнословенске лексике и блискост усменом стиху), с наглашавањем метапоетичких напомена самог аутора, које откривају ангажованост у ширењу идеја панславизма кроз упознавање руске публике с културом и фолклорном традицијом словенске браће.

Наредна целина прати отиске јужнословенске поезије у неколико Хомјаковљевих песама из средине 19. в. које повезују заједнички тонови будница и оријентација ка револуционарно-политичком песништву. Позив на повратак православљу, словенско окупљање и ослобођење Јужних Словена од Турака негде је директан, док је у „Српској песми“ упућен Марку Краљевићу да се пробуди из сна, што је директна кореспонденција с предањем о привремено уснулом великом српском јунаку који не може умрети обичном смрћу. Испраћен је и одјек ове песме у каснијој истоименој реминисценцији из пера Јурија Кузнецова и својеврсни сатирични дијалог Доброљубова са Хомјаковљевим познатим стиховима о Београду и Прагу.

На ово поглавље наставља се слично компонован осврт на песме с јужнословенским мотивима Степана Петровића Шевирјова. И овде се најпре систематизују његова кратка биографија, кључни моменти каријере и најважнија уметничка, филозофска и политичка опредељења исказана стиховима песме „Христос воскрес“ и недовршене поеме „Болест“, која одсликавају веру у православље, слободу и словенско јединство, а истовремено откривају и песниково добро познавање рецентних историјских прилика, менталитета балканских народа и њихове традиционалне културе.

Осма, највећа целина, истражује фолклорне мотиве Јужних Словена у поезији тзв. „тјутчевске школе“, петорице песника позног романтизма из друге половине 19. в. Иза кратког осврта на заједничке поетске одлике њиховог стваралаштва, поглавље се организује у пет

мањих одељака по истом принципу као у претходним – даје се кратка биографија сваког песника, осветљавају се најважнији правци њиховог културног, књижевног и друштвеног ангажовања, прецизно се позиционирају у односу на важна историјска дешавања и социополитички контекст, подвлаче се повезнице с претходницима и настављачима, након чега се издвајају и анализирају њихова остварења која имају додира с јужнословенском историјом и усменом традицијом.

У фолклорним реминисценцијама у песмама Тјутчева запажа се веће ослањање на руску и западнословенску традицију, као и изванредан број општесловенских фолклорних мотива, међу којима се истичу познате реке, планине, поља као границе митског света и симболи словенског страдања (Дунав, Косово поље, Бела гора, итд.). Уочава се заједничка нит с настављачима овог правца у изражавању идеја панславизма, под вођством и заштитом Русије, а све кроз описе природе прожете словенском симболиком.

Из опуса Алексеја Константиновича Толстоја издвајају се песме надахнуте фолклором које на мотивској, лексичкој и стилској равни подражавају народни стих – „О, ви, звончићи моји“ и „О стози, стози“. Препозната је симболика епских црних врана и орлова, који представљају поробљиваче Словена и Русију, ослободиоца и заштитницу. Кратком дигресијом о функцији мотива вампира у Толстојевој прози, успоставља се веза с Пушкином као узором.

Акцент на континуитету идеја и поетске инспирације, као и на кореспонденцији с претходницима (Хомјаковљева „Српска песма“), кључно је место анализе песама Аполона Николајевича Мајкова. Осим тога, даје се кратак преглед његових превода српских народних песама, затим слободнијих превода и ауторских песама које су директно инспирисане српском поетском грађом. Овде има простора да се преиспитају, прецизирају и коригују тврђења о типовима утицаја српске усмене епике на стваралаштво А. Н. Мајкова. Песма „Црногорац“ пружила је увид у Мајковљеву литературу и путописне изворе за грађу о етнологији и историји Црне Горе, али и у одјеке ове теме у поезији Полонског.

У стиховима Афанасија Афанасјевича Фета истражује се фолклорни предложак из словенских предања и за тему рада још значајнија, његова мање позната веза са јужнословенском народном поезијом. Посебно је издвојена балада „Змај“ и показана тематско-мотивска аналогија са епском песмом о царици Милици и змају од Јастрепца.

Највише простора међу песницима „чисте уметности“ дато је Јакову Петровићу Полонском. Кроз анализу одабраних песама („Црногорски извор“, „Тамо“, „Лутајући Јеврејин“, „Ренегат“, „Бугарка“), поеме „Келиот“ и историјске баладе „Симеон, бугарски цар“ приказано је његово интересовање за историју и страдање балканских Словена, добро познавање политичких прилика, давнашњих и скорашњих устанака и борби за ослобођење, а затим су истражени путеви идеја и могући извори поетске инспирације. Показује се да је Полонски из јужнословенског фолклорног фонда баштинио типичне ликове који одражавају узвишене етнопсихолошке патријархалне стереотипе (чојство и јунаштво мушкараца, смерност, лепота и пожртвованост жена), потом лексику, симболичке топониме и у руском романтизму често обрађиване фолклорне мотиве вампира и делије девојке.

У последњем поглављу заокружује се истраживање теме поетизације „источног питања“ у песми Тургењева „Крокет у Виндзору“, која већ припада времену критичког реализма. Уочава се тематска блискост са стиховима Полонског о пропасти бугарског устанка и наглашена критика Британије због помоћи Турској, чиме се дубље осветљава поетика Тургењева и указује на двоструку оријентацију овог књижевника који је био дистанциран од словенофилства и декларативно био окренут Западу. Изрека о реци која не пере образ, сцене турског ропства и страдања народа препознати су као јужнословенски фолклорни мотиви.

У завршници се сумирају најважнији закључци, пописују најфреквентнији јужнословенски мотиви и теме заступљени у руској поезији 19. в., као и инкорпорирана јужнословенска лексика. Затим се потврђују почетне хипотезе, истичу кључни научни доприноси тезе и предлажу даљи могући правци истраживања. На самом крају наведени су извори и коришћена литература, као и кратка биографија аутора.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација мр Весне Ј. Смиљанић Рангелов истражује мотиве јужнословенског фолклора у стваралаштву руских песника 19. в. Анализа је обухватила 35 поетских остварења 13 аутора, што представља широк и значајан корпус грађе, која до сада није била континуирано проучавана, нити сагледавана из аспекта заједничких узора, тематике, стилских поступака и идејне оријентације. Рад се ослања на бројем и опсегом ограничена старија и новија испитивања фолклорних мотива у поезији руских песника, руских, бугарских и српских научника, али која нису имала опсежнији и систематичнији приступ, већ су била у фокусу осветљавања поетике појединих песника. Систематичан приступ отворио је боље увиде у континуитет присуства јужнословенских фолклорних мотива у руској књижевности, не само у 20. в., него и читав век раније.

Веома је важна поставка друштвено-историјског и филозофско-политичког фона на којем је израстала руска поезија 19. в. Кандидаткиња показује добро познавање бурних историјских прилика у Европи од времена слома Првог српског устанка, преко руско-турских ратова, српских, бугарских и грчких покушаја ослобађања, периода утицаја великих сила, до времена успостављања другачијих геополитичких зона након Берлинског конгреса и одраз ових историјских превирања на промене поетског израза у Русији, од романтичарског, преко натуралне школе и песништва чисте уметности, до критичког реализма. Открива неуобичајене везе између јужнословенске историје и традиције и руске поезије. Додатна комплексност постиже се и праћењем главних идеолошко-политичких преокупација руске елите које су такође нашле одраз у позији, од заокупљености идејом панславизма и водеће улоге Русије у ослобађању и заштити поробљених Словена, преко конфронтација са западноевропским политичким опредељењима, до слабљења идеја словенског уједињења и прихватања национално самосталних путева. Трећи аспект истраживања тиче се праћења одлика појединих стилских формација и књижевних школа у руској поезији 19. в. Све три ове линије и њихов међусобни преплет били су контекст према ком се самерава употреба јужнословенских фолклорних мотива, што је израду ове тезе учинило још компликованијом, али је кандидаткиња показала велику умешност у вођењу и повезивању паралелних токова истраживања. Значај потраге за фолклорним елементима балканских Словена у руској поезији није остао само на систематизацији доступних резултата и попису, већ је детаљно испитана њихова функционалност и стратегија употребе њихове симболике за промовисање политичких и поетских идеја. Идеолошком инструментализацијом фолклорних образаца цео овај период руског поетског стваралаштва добија димензију ангажованог песништва, што је један од важних закључака овог истраживања.

Осим што је аргументовано показано да интересовање за традицију далеког братског народа није само последица популарних романтичарских тенденција, него и културно-политичка програмска стратегија, утврђивање узрока продора српских тема и мотива код водећих руских писаца открило је многоструке културне, дипломатске и политичке везе, значај пионира у ширењу националне културе, важност личних сусрета, познанстава, размене идеја, књижевног и документарног материјала, па ће резултати ове тезе бити незаобилазни и у изучавању историје и културне историје словенских народа.

За фолклористику је најважнији исход омеђавање јужнословенског фолклорног фонда који је ушао у руску поезију 19. в., његова типологија, разматрање симболичке употребе у изградњи ликова и промовисању словенофилства. У том смислу, донети овог рада дотичу се и проучавања културних идентитета, стереотипа и имагологије у оквиру ширих студија културе, а позитивне импликације протежу се и на етнолингвистичка изучавања ако се имају у виду закључци о фолклорним формулама и лексици заступљеним у руској поезији поменутог периода.

Без обзира на тему рада, комплексност материје није дозволила строго фолклористички приступ, па је кандидаткиња у подједнакој мери пажњу посветила и текстолошкој анализи одабраног корпуса руских песника, нарочито оних места која уклапају, комбинују, преузимају или преиначују фолклорне и књижевне мотиве. Детаљна анализа осветлила је мање познате

песме, недовршене радове, белешке и скице песника, а довођење у везу с биографским детаљима, историјским моментом и сликом епохе донело је значајна открића и попунило празнине у дешифровању неких непознатих или нејасних места појединих песничких опуса. Тако се на пример проналазе важни детаљи који допуњавају проучавања везе Пушкина с јужнословенским фолклором и разрешавају вишегодишње полемике о појединим његовим стиховима. То је постигнуто јукстапонирањем одговарајућих теза познатих студија, при чему се постојећим решењима додају ваљано формулисани и добро промишљени аргументи пронађени поетичком анализом текста и консултовањем мање познатих историјских и биографских података. Конкретан допринос проучавању поетике руских песника видљив је и у разлучивању препева и превода Мајкова или у указивању на Тургењевљево двоструку оријентацију и критички отклон од западноевропског правца. Истражујући личне песничке библиотеке, писма, почетке инспирације, путеве преузимања идеја, начине моделовања, типичне песничке поступке, посматрањем динамике писања, отпочињања и прекидања песничког посла, консултовањем некада супротстављених решења српских, бугарских и руских проучавалаца поетике појединих песника, кандидаткиња залази у подручје стваралачке радионице и успешно дешифрује процес певавања, разбирајући кривудава путеве кроз бројне, понегде и контрадикторне литерарне и критичарске сигнале.

Испитујући континуитет преузимања јужнословенских фолклорних елемената у руској поезији, кандидаткиња је уочила понављање истих мотива, блискост тема, међу којима највећу заступљеност има ослободилачка тематика, као и идејну повезаност песама, које неретко кореспондирају међусобно варирајући исте обрасце. Веома су добра увиђања да фолклорне асимилације нису само декор или роматичарски манир, већ креативни тематски и симболички обрасци које песници једни од других баштине и даље естетски и жанровски трансформишу. Фолклорни обрасци били су путоказ за одгонетање поетике плејаде Пушкинових настављача, који су своју поезију писали комуницирајући с узорима, преузимајући и разрађујући исту грађу, теме, мотиве, стилске обрасце, лексичке моделе и идејну основу. Откривање мотивације употребе фолклорних мотива од Пушкина до песника касног реализма баца ново светло на проучавање ове епохе и представља изузетан допринос проучавању руског романтизма и реализма. Прилог компаративним проучавањима су важна запажања о пореклу и преношењу поетске мисли, релацијама преходника и настављача, алузијама, реминисценцијама, комуницирању преко поезије, директним утицајима и типолошким повезницама песника из времена „златног века“ руске поезије, али и удаљених великана. Један од добро знаћених примера је и идеја о лепоти која ће спасти свет, коју деле Пушкин и Достојевски.

На крају, општи закључак је да докторска дисертација мр Весне Ј. Смиљанић Рангелов у свим поменутих питањима систематизује, преиспитује, допуњава поједине резултате из постојеће литературе, али даје и нове увиде о руској поезији 19. в. и њеним контактима с јужнословенском историјом и традицијом.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма „iThenticate“, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације *Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.* аутора Весне Ј. Смиљанић Рангелов, констатује се да утврђено подударане текста износи 8%.

Овај степен подударности последица је цитата, личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих докторанткињиних истраживања, што је у складу са Чланом 9. *Правилника*.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, потврђује

се да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација *Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.* кандидаткиње мр Весне Ј. Смиљанић Рангелов оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом *Мотиви српског и јужнословенског фолклора у руској поезији 1820–1880.*, коју је урадила кандидаткиња мр Весна Ј. Смиљанић Рангелов под менторством проф. др Бошка Сувајџића, редовног професора, и да је, у складу с прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
др Данијела Петковић, научни саветник
председник Комисије
2. _____
проф. др Зорица Несторовић, редовни професор
члан Комисије
3. _____
проф. др Ана Јаковљевић Радуновић, ванредни професор
члан Комисије